

6 כפלמח

ในมงคลเมือง 1-5 ได้กล่าวถึงความผิดปกติในประวัติของรอยพระพุทธรูปที่สระบุรี จนทำให้เกิดความสงสัย และเกิดการค้นหาคำความจริงกันขึ้น และก็พบว่ารอยพระพุทธรูปทองคำจริงน่าจะอยู่ที่รอยพระพุทธรูปที่เขาวงพระจันทร์ ลพบุรีมากกว่า นอกจากนั้นยังมีสาเหตุข้อที่ 5 ที่ชักชวนให้ค้นหาคำความจริง กล่าวคือความลงตัวในประวัติศาสตร์โบราณสถานในเมืองไทย เหมือนกับความลงตัวในอรรถกถาปุณโณวาทสูตรที่ว่า พระพุทธรองค์เสด็จมาโปรดญาติของพระปุนณะที่แคว้นสุปาปรีนตะ เมื่อเสด็จกลับทรงประทับรอยพระพุทธรูปไว้ที่แม่น้ำนิมมะทา และเขาลังจพันธ์ เมื่อผู้เขียนสันนิษฐานว่า สุปาปรีนตะ ที่พระปุนณะไปทำกรรมฐานนั้น คืออาณาจักรจาม เมื่อเชื่อว่าเวียดนามเป็นสุปาปรีนตะ ก็ต้องหาให้พบว่า ในเวียดนามนั้น มีโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาหรือไม่ แล้วก็ได้พบหลักฐานในหนังสือพระพุทธศาสนาในกัมพูชา หน้า 26 ว่า- ศิลปะจารึกพุทธศาสนาภาษาสันสกฤต ไว-กานู ที่เมือง ฉวาทริง เวียดนาม ซึ่งเก่าแก่กว่าเพื่อนทั้งหมด-

นี่คือความลงตัวที่ว่า เมื่อเชื่อว่าสุปาปรีนตะคืออาณาจักรเวียดนาม ในปัจจุบัน แล้วก็พบโบราณสถานทางพระพุทธศาสนาที่เวียดนาม เท่ากับสนับสนุนว่ารอยพระพุทธรูปที่ ลพบุรีคือองค์จริงที่ประทับไว้ให้พระสังฆพันธ์

ที่นี้มาถึงความลงตัวในประวัติศาสตร์โบราณสถานในเมืองไทย ที่สนับสนุนให้เชื่อว่าพระพุทธรองค์เสด็จมาประทับรอยพระพุทธรูปให้พระสังฆพันธ์ ที่เขาลังจพันธ์ จริง ก็เพราะมีโบราณสถานเมืองไทย ที่ยังหาผู้สร้างไม่ได้ โบราณสถานเหล่านั้น คือ หมู่โบราณสถานเมืองทุ่งยั้งเมืองอุดรดิตถ์มีพระแท่นศิลาอาสน์เป็นต้นหนึ่ง พระปฐมเจดีย์ และวัดทุ่งพระเมรุที่นครปฐม เป็นต้นหนึ่ง วัดพระแท่นดงรัง โบราณสถานโกสินาวาย และพงตึกจังหวัดกาญจนบุรีหนึ่ง โบราณสถานทั้งหมดนี้ยังหาผู้สร้างไม่ได้

รัชกาลที่ ๓ ทรงวินิจฉัยไว้ในหนังสือเที่ยวเมืองพระร่วงว่า โบราณสถานเมืองทุ่งยั้ง สร้างก่อนที่คนไทยจะอพยพเข้ามาอยู่บริเวณนี้

รัชกาลที่ ๓ ทรงวินิจฉัยว่า พระโสมณะและพระอุตรเถระ เป็นผู้สร้างพระปฐมเจดีย์

ทั้งนี้ หลายคนต่างเชื่อกันว่า พระโสมณะและพระอุตรเถระมาประกาศพระพุทธศาสนาในเมืองไทยและก็เชื่อว่าเมืองไทยคือสุวรรณภูมิที่พระเถระทั้งสองเดินทางมาเผยแผ่พระพุทธศาสนา การอ้างดังกล่าว น่าจะมีหลักฐานอยู่เพียงประการเดียวคือ มีพระพุทธศาสนาอยู่ในดินแดน การที่มีพระพุทธศาสนาอยู่ในดินแดน แล้วยกประวัติศาสตร์ที่รู้กันทั่วไปว่าพระโมคคัลลเถระให้ส่งพระโสมณะและพระอุตรเถระมาที่สุวรรณภูมิ

แล้วก็อ้างว่าสุวรรณภูมิคือดินแดนของตน นั้น มิได้มีเฉพาะเมืองไทย

อาณาจักรมอญสมัยที่เมืองสุธรรมเป็นเมืองหลวง ก็อ้างว่า พระโสมณะและพระอุตรเถระมาประกาศพระพุทธศาสนาที่เมืองสุธรรม แล้วก็เชื่อว่า เมืองสุธรรมคือสุวรรณภูมิ เช่นกัน ขณะเดียวกันมอญก็สร้างหลักฐานให้นั่นคง ให้มาเชื่อว่าเมืองสุธรรมวดี เป็นเมืองสุวรรณภูมิที่พระเถระทั้งสองเดินทางมา ถึงสองเรื่องด้วยกันคือ

หนึ่ง จารึกลงในศิลา เรื่อง รามัญสมณวงศ์ ในปี พ.ศ.2019 ที่เรียกว่า จารึกกัลยาณี ในจารึกนั้นได้กล่าวเรื่องพระโสมณะและพระอุตรเถระไว้ในหน้า 5 แห่งหนึ่งหนังสือ รามัญสมณวงศ์ ว่า- ส่วนว่าพระโสมณะและพระอุตรเถระไปอยู่ในรามัญประเทศที่เรียกว่าแคว้นสุวรรณภูมิ เพื่อจะให้ประดิษฐานพระพุทธศาสนาในรามัญประเทศ

สอง สร้างรูปผีเสื้อยักษ์ตั้งไว้บนยอดเขาริมฝั่งมหาสมุทร ให้ตรงตามเรื่องที่ถูกกล่าวไว้ในคัมภีร์อรรถกถาสันตปาสาทิกา

การอ้างว่าประเทศของตนคือสุวรรณภูมิ ที่พระโสมณะและพระอุตรเถระมาประกาศศาสนา ในสมัยโบราณ นั้นการชาวอยู่ในวงแคบในแต่ละประเทศไม่ว่าไทยหรือรามัญ ต่างก็ผลิตเฟลีนยัตติ ที่ประเทศของตนเป็นสุวรรณภูมิ ประเทศไทยเองก็สนใจนัก ว่าไทยเป็นสุวรรณภูมิสมัยหนึ่งถึงกับชวนประเทศใกล้เคียงตั้งกัฬแหลมทองขึ้น แหลมทองก็คือ สุวรรณภูมิ

แถมมาว่าประเทศอื่นไม่ปลื้ม เพราะมองว่าประเทศไทยพยายามจะยกตนเองว่า ประเทศไทยคือสุวรรณภูมิ แต่ประเทศแถบนี้เขาก็เชื่อว่าประเทศเขาคือสุวรรณภูมิเช่นกัน อย่างเช่นพม่า เป็นต้น เพราะเขาเชื่อตามจารึกกัลยาณี

ผลสุดท้าย ก็พม่าแหลมทองก็จบไม่มีใครเล่นด้วย ประเทศเพื่อนบ้านเราได้กล่าวถึงการที่ไทยอ้างว่า สุวรรณภูมิคือประเทศไทยไว้ในหนังสือ พระพุทธศาสนาในกัมพูชา หน้า 12 ว่า- ประเทศไทยกล่าวว่าเป็นประวัติพระโสมณะและพระอุตรเถระนี้เป็นประวัติของประเทศตนและตั้งอยู่ในประเทศของตนเสียด้วยซ้ำ- เราจึงวิเคราะห์ที่น่าสงสัยที่เขาพูด เขายินดีกับเรา หรือเขามีความรู้สึกในด้านลบกับเรา เมื่อเหตุการณ์เป็นดังนี้ เราจะคิดว่าประเทศไทยไหนคือ สุวรรณภูมิเล่า ! แต่เพื่อรวบรัด ขอสรุปว่า ถ้ายึดคัมภีร์อรรถกถาเป็นหลักแล้ว ทั้งไทยและพม่ารามัญ มิใช่สุวรรณภูมิ ที่พระเถระมาทั้งคู่

ก่อนที่จะวิจารณ์ต่อไป ขอบอกถึงความสำคัญของคัมภีร์อรรถกถาก่อน คัมภีร์อรรถกถา เป็นคัมภีร์ที่พระอรหันต์ 500 องค์ รับรองว่าเป็นเรื่องถูกต้องพร้อมกับพระไตรปิฎกทั้งสาม ในคราวทำสังคายนาครั้งที่ 1 และครั้งต่อๆ มาแล้ว

มงคลเมือง

ภาพถ่ายเก่าพระวิหารหลวงประดิษฐานองค์พระแท่นศิลาอาสน์ ในสมัยรัชกาลที่ ๓

เพื่อความแน่ใจ จึงขอยกข้อความในอรรถกถาชื่อ สมังควลาลินี อรรถกถาที่ขนิยา สิลขันธ์วรรคหน้า 68 ของพระไตรปิฎกแปลไทย ชื่อ พระสูตรและอรรถกถาแปลเล่ม 11 หน้า 68-69 ว่า-อรรถกถาใด อันพระอรหันต์ 500 องค์ สังคายนมาแล้วแต่ต้นและสังคายนาต่อมา เพื่อประกาศเนื้อความ (ในพระไตรปิฎก)-หมายความว่า ในสังคายนาครั้งที่หนึ่ง เมื่อที่ประชุมพระอรหันต์ 500 องค์ รับรองว่า พรหมชาลสูตร พระพุทธรองค์รั้วไว้เองแน่นอน จากนั้นทั้ง 500 องค์ก็รับรองว่า อรรถกถาชื่อ สมังควลาลินี อันเป็นคัมภีร์อธิบายความในพรหมชาลสูตร มีเนื้อความถูกต้องแล้ว นี่ก็ยืนยันว่า คัมภีร์อรรถกถา พระอรหันต์ 500 องค์ รับรองแล้วว่าเป็นเรื่องจริง ดังนั้นจึงสรุปว่า ในอรรถกถาพระวินัยปิฎกชื่อสมันตปาสาทิกา เป็นคัมภีร์ที่พระอรหันต์ 500 องค์รับรองแล้วด้วย

และขออ้างเนื้อความในอรรถกถาชื่อสมันตปาสาทิกานั้น ในเรื่องพาหิรนิทาน โดยสรุปว่า พระโสมณะ และพระอุตรเถระ ท่านถูกพระโมคคัลลิส่งไปประกาศพระพุทธศาสนาที่สุวรรณภูมิ พระเถระทั้งสองได้เหาะไปทางอากาศ ไปลงที่เกาะๆ หนึ่ง เพื่อไปประกาศพระพุทธศาสนา ชาวเกาะเห็นพระเถระทั้งสอง ก็นึกว่าเป็นลูกน้องของผีเสื้อสมุทร ที่เคยผุดขึ้นมากินเต๊กบนเกาะ จึงคว่ำมือจะไปทำร้ายท่าน ท่านก็บอกว่าท่านเป็นสมณะ ท่านไม่ทำร้ายใคร ขณะที่กำลังเจรจากันอยู่ ผีเสื้อสมุทรได้โผล่ขึ้นมาจากมหาสมุทร เพื่อไปกินโอรสของพระราชา ชาวเกาะจึงชี้ให้พระเถระดู พระเถระจึงเนรมิตเป็นผีเสื้อสมุทรมับเป็นจำนวนพัน แล้ว

มุ่งหน้าไปหาผีเสื้อสมุทรตัวจริง ผีเสื้อสมุทรนั้นก็มาเป็นผีเสื้อสมุทรเจ้าถิ่น จึงรีบพาไปถูกทำร้าย พระอรหันต์ทั้งสอง จึงอธิษฐานขอพรเพื่อไม่ให้มนุษย์มีผีเสื้อสมุทรกวนมนุษย์อีก ชาวเกาะต่างมีความยินดี ที่มีผีเสื้อสมุทรหนีไปไม่ได้ทำการต้อนรับท่าน ท่านจึงชาลสูตร ชาวเกาะได้รับความรู้ ได้ตามที่ท่านสอน จึงนับถือพระพุทธศาสนา

ผลจากการที่พระเถระขับไล่ผีเสื้อสมุทรไป ชาวเกาะจึงได้ขนานนามพระราชโสมณะ คือเอานามพระราชโสมณะ มาต่อกัน นีคือโสมนาคัมภีร์อรรถกถาพระวินัยชื่อสมนาคัมภีร์

ก่อนที่จะกล่าวต่อไป จึงขออ้างก่อนว่า สุวรรณภูมิคือภูมิผดุงได้ ซึ่งหมายถึงประเทศไทย และขออ้างว่าวรรณกรรมเล่มแรกที่กล่าวถึงสุวรรณภูมิ คือ พระอรรถกถา ในที่นี้จึงขอยกอรรถกถาชื่อปญฺญสุทฺธิ มาเป็นพยานว่า เป็นแรกที่พูดถึง สุวรรณภูมิ คือพูดว่าท่านทูลเชิญพระพุทธเจ้าเสด็จมาอาศัยที่เวียดนามในช่วงที่พระพุทธเจ้าจากนั้นในพุทธศตวรรษที่สาม อรรถกถาได้พูดว่าพระเถระทั้งสองมคเป็นเกาะ วรรณกรรมต่อมาที่ผ่านตา

กาลเมือง 6

วิหารหลวงประดิษฐานองค์พระแท่นศิลาอาสน์ ในสมัยรัชกาลที่ 5

ข้อความในอรรถกถาชื่อ
ที่ขนิภาย สิลขันธวรรค
กแปลไทย ชื่อ พระสูตร
หน้า 68-69 ว่า-อรรถ
500 องค์ สังคายนมาแล้ว
เพื่อประกาศเนื้อความ
กันว่า ในสังคายนาครั้ง
ที่ 500 องค์ รับรอง
ของคัมภีร์ไว้เองแน่นอน
รับรองว่า อรรถกถาชื่อ
กหรืออธิบายความในพระหม
ต้องแล้ว นี่คือยืนยันว่า
น 500 องค์ รับรองแล้ว
สรุปว่า ในอรรถกถาพระ
กติกาก เป็นคัมภีร์ที่พระ
แล้วด้วย

ในอรรถกถาชื่อสมันตปา
นิทาน โดยสรุปว่า พระ
เถระ ท่านถูกพระโมคคัล
ลสาลาที่สุวรรณภูมิ พระ
จากภาค ไปลงที่เกาะฯ
พุทธศาสนา ชาวเกาะ
กล่าวเป็นลูกน้องของผีเสื้อ
เด็กบนเกาะ จึงความีจะ
ว่าท่านเป็นสมณะ ท่านไม่
เจรจาอันอยู่ ผีเสื้อสมุทร
พร เพื่อไปกินโอรสของ
ให้พระเถระดู พระเถระ
รับเป็นจำนวนพัน แล้ว

มุ่งหน้าไปหาผีเสื้อสมุทรตัวจริง ผีเสื้อสมุทรตัวจริง
นึกว่าเป็นผีเสื้อสมุทรเจ้าถิ่น จึงรีบหนีไปเพราะกลัว
ถูกทำร้าย พระอรหันต์ทั้งสอง จึงอธิษฐานป้องกัน
ไว้รอบเกาะเพื่อไม่ให้มนุษย์มีผีเสื้อน้ำเป็นต้นโผล่
ขึ้นมารบกวนมนุษย์อีก ชาวเกาะรวมทั้งพระราชา
ต่างมีความยินดี ที่มีผีเสื้อสมุทร หนีพระเถระทั้งสอง
ไปจึงได้ทำการต้อนรับท่าน ท่านจึงแสดงพรหม
ชาลสูตร ชาวเกาะได้รับความรู้ ได้เห็นความจริง
ตามที่ท่านสอน จึงนับถือพระพุทธศาสนา

**ผลจากการที่พระเถระขับไล่ผีเสื้อสมุทรให้
หายไป ชาวเกาะจึงได้ขนานนามราชวงศ์นั้นว่า
ราชวงศ์ โสณตระกูล คือเอานามพระ โสณะ และ
นามพระอุตระ มาต่อกัน นี่คือใจความโดยย่อ
ในคัมภีร์อรรถกถาพระวินัยชื่อสมันตปาสาทิกา**

ก่อนที่จะกล่าวต่อไป จึงขออ้างเป็นหลักฐาน
ก่อนว่า สุวรรณภูมิคือภูมิภาคตะวันออก
เฉียงใต้ ซึ่งหมายถึงประเทศไทย ประเทศ พม่า
ลาว เวียดนามกัมพูชาและอินโดนีเซียเป็นต้น
และขออ้างว่าวรรณกรรมเล่มแรกที่ผ่านตาผู้เขียน
และที่กล่าวถึงสุวรรณภูมิ คือ พระไตรปิฎกและ
อรรถกถา ในที่นี้จึงขอยกอรรถกถาที่มีขนิภาย
ชื่อปปัญจสูทนี มาเป็นพยานว่า เป็นหนังสือเล่ม
แรกที่พูดถึง สุวรรณภูมิ คือพูดว่าพระปณณ
ท่านทูลเชิญพระพุทธเจ้าเสด็จมาอาณาจักรจัมปา
คือเวียดนามในช่วงที่พระพุทธเจ้ามีพระชนมอยู่
จากนั้นในพุทธศตวรรษที่สาม อรรถกถาสมันตปา
สาทิกาได้พูดว่าพระเถระทั้งสองมาลงที่แผ่นดินที่
เป็นเกาะ วรรณกรรมต่อมาที่ผ่านตาผู้เขียนที่กล่าว

ถึงสุวรรณภูมิ อันดับสองคือ ตำนานอุรังคธาตุ ได้
กล่าวถึงเหตุการณ์ตอนพระมหากัสปะเถระมาบรรจุ
พระบรมธาตุ หนักอกคือพระธาตุพนมในปี พ.ศ.8
และประมาณ ปี พ.ศ.60 ตำนานอุรังคธาตุ กล่าว
ว่า เมืองสาเกตุดคือ เมืองร้อยเอ็ด มี ฤษี 5000 ตน
มีพระภิกษุ 5000 องค์ มีสามเณร 700 รูป และ
ประมาณ พุทธศตวรรษที่ 11-13 บันทึกของจีน อัน
เป็นวรรณกรรมอันดับ สาม ที่กล่าวถึงสุวรรณภูมิ
ว่า หลวงจีน ฟาเหียน หลวงจีน ถังซ่งจิ้ง เดินทาง
กลับจากอินเดีย ทางเรือ ได้มาพักที่เกาะสุมาตรา
เป็นเวลา 8 เดือน และกล่าวว่า เกาะสุมาตรา มี
พระสงฆ์มาชานจำนวนมาก อีกทั้งยังกล่าวว่า ใน
ช่วงนั้น เกาะ สุมาตรา เป็นศูนย์กลางอาณาจักร
ศรีวิชัยอีกด้วย

เมื่ออรรถกถาปณณนาทสูตร ชื่อ ปปัญจ
สูทนี ซึ่งเป็นวรรณกรรมอันดับแรกที่เล่าเรื่อง
สุวรรณภูมิ กล่าวว่า อาณาจักรจามคือเวียดนาม
พระพุทธเจ้าได้เสด็จมาและมีพระสงฆ์อยู่แล้ว อีก
ทั้งมีโบราณสถาน ไว-คานู ที่เมืองญาตริงเป็นหลัก
ฐาน แถมมีรอยพระพุทธบาทที่เขาวงพระจันทร์
ลพบุรี เป็นหลักฐาน ในการเสด็จมาครั้งนี้ด้วย

นอกจากนั้น ในตำนานอุรังคธาตุ อันเป็น
วรรณกรรมอันดับสอง ยังได้กล่าวว่า พื้นแผ่นดิน
สุวรรณภูมิอันเป็นประเทศเวียดนาม ลาว ไทย
กัมพูชา มีพระพุทธศาสนา และพระสงฆ์อยู่แล้ว
ในช่วงที่พระพุทธเจ้ามีพระชนมอยู่ และต่อมา ใน
ช่วงพระพุทธเจ้าปรินิพพานได้ ประมาณ 60 ปีมี
พระสงฆ์อยู่ที่เมือง ร้อยเอ็ดถึง 5000 องค์ แล้ว
โยโธเน ต่อมาอีกสองร้อยกว่าปี พระโมคคัลลิสเถระ
จะส่งพระโสณเถระ และพระอุตระเถระมา ใน
ถิ่นนี้อีกเล่า! มิใช่ซ้ำซ้อนกันหรือความจริงน่าจะเป็น
ว่า พระเถระทั้งสอง ท่านจะเดินทางไปยังเกาะ
สุมาตรา ตามที่กล่าวไว้ในอรรถกถา สมันตปาสาทิ
กา และ ตามบันทึกของจีนอันเป็นวรรณกรรมพูด
ถึงสุวรรณภูมิอันดับสามมากกว่า เพราะทุกวันนี้ ณ
เกาะสุมาตรา ยังมีโบราณสถานคือ บูโรพุโธ เป็น
พยานให้เห็นอยู่ อีกทั้งยังมีคำว่า โสณตระกูล อันเป็น
นามของราชวงศ์ที่ปกครองเกาะสมัยนั้น ปรากฏ
อยู่ และต่อมานามนั้นก็เปลี่ยนไปเป็นชื่อของเกาะ
จันตน์ แต่คำๆ นี้ ขณะนี้ได้เพี้ยนไปด้วยอำนาจ
ฝปากคนที่เรียกกันเป็น พันๆ ปีมา คือจาก โสณ
ตระกูล เป็น สมุตระกูล นั่นคือเปลี่ยน โส เป็น สุ และ
เปลี่ยน ณ เป็น ม คือเป็น สมุตระกูล

**และ จาก สมุตระกูล มีการเปลี่ยน เป็น สมุตระกูล
และจาก สมุตระกูล ก็เปลี่ยนเป็น สุมาตรา อยู่
ในบัดนี้**

บเมื่อหลักฐานยืนยันว่า พระโสณเถระ และพระ
อุตระเถระ มิได้มาบนแผ่นดินคือประเทศไทย
เป็นต้นแล้ว ดังนั้น ผู้ที่สร้าง พระแท่นดงรัง ที่
เมืองทุ่งยั้ง เป็นต้น ก็ต้องเป็นพระสังฆปริณัเถระ

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น เพราะท่านเป็นผู้
ที่พระพุทธองค์ สั่งให้ประกาศพระพุทธศาสนาใน
ถิ่นที่เป็นประเทศไทยปัจจุบันนี้ โดยมีเมืองกัมพูชา
คือลพบุรี เป็นศูนย์กลาง และเมื่อเป็นเช่นที่ว่านี้ ก็
แสดงว่า ณ ถิ่นอันเป็นภาคกลางของประเทศไทย
ซึ่งมีเมืองลพบุรีเป็นศูนย์กลางนี้ เป็นถิ่นที่พระพุทธ
ศาสนามาประดิษฐานอยู่เป็นจุดแรก โดยมีรอย
พระพุทธบาทที่เขาวงพระจันทร์ อำเภอบึงสาม
ปันเป็นประธานาน มีนัยเสมือนหนึ่งว่าพระพุทธเจ้า
ประทับเป็นประธานอยู่ นั่นคือความเป็นมงคลของ
เมืองลพบุรี และเมื่อเป็นเช่นนี้ เราสามารถกล่าว
ได้อย่างสนิทใจว่า พระพุทธเจ้าได้เสด็จมาประกาศ
พระพุทธศาสนาในถิ่นอันเป็นประเทศไทยปัจจุบัน
นี้ค่อนข้างแน่นอน เพียงแต่ว่าในช่วงที่พระองค์
เสด็จมาคราวนั้น ถิ่นนั้นน่าจะเป็ถิ่นอาศัยของชาว
มอญ ตามที่ ยอร์ช เซเดส์ อ้างไว้ว่า อักษรเก่าที่
ศาลพระกาฬ ลพบุรี เป็นอักษรมอญ

ถามว่า โบราณสถานคือพระแท่นดงรังเป็นต้น
นั้นคืออะไร ? ตอบว่า คือสถานที่ที่พระพุทธเจ้า
ประสูติ ตรัสรู้ แสดงธรรมจักร และสถานที่
ปรินิพพาน ถามว่าท่านสร้างไว้ทำไม ? ตอบ
ว่า เพราะพระพุทธองค์ตรัสกับพระอานนท์ขณะ
บรรทมบนเตียงปรินิพพานว่า สถานที่ทั้ง 4 แห่งนี้
พุทธบริษัทควรไปดู ผู้เขียนขอสันนิษฐานว่า พระ
สังฆปริณัคณคงไปเฝ้าพระพุทธองค์ตอนปรินิพพาน
ด้วย เมื่อท่านกลับมา ท่านจึงชวนพุทธบริษัทในถิ่น
นี้ สร้างสังฆเวณียสถานทั้ง 4 แห่ง เพื่อสักการบูชา
คือที่เมืองทุ่งยั้ง อุดรดิตถ์ ทุกวันนี้เหลือเฉพาะ
สถานที่ตรัสรู้ คือพระแท่นศิลาอาสน์ สร้างสังเว
ณียสถานทั้ง 4 ที่เมืองทวารวดี คือนครปฐม ทุก
วันนี้มีเหลือเฉพาะสถานที่ปรินิพพานคือ พระปฐม
เจดีย์ และสร้างสังเวณียสถานทั้ง 4 แห่ง ที่เมือง
โกสินนาราย และที่พังดึก คำว่าโกสินนาราย คือ
เมืองกุสินารานั่นเอง ทุกวันนี้เหลือเฉพาะ สถาน
ที่ปรินิพพานคือ วัดพระแท่นดงรัง กาญจนบุรี มี
หลักฐานกล่าวไว้ในพงศาวดารเหนือว่า พญาพาล
เมื่อบูรณะพระปฐมเจดีย์แล้ว ได้ไปซ่อมสถานที่
ประสูติที่โกสินนาราย ที่อำเภอบ้านโป่ง ราชบุรี

**ขอยืนยันว่าคัมภีร์อรรถกถาปปัญจสูทนี ที่
เป็นหนังสือเล่มแรก ที่กล่าวถึงสุวรรณภูมิ ตาม
มาด้วยตำนานอุรังคธาตุ ที่กล่าวถึงพระมหากัส
ปะมาบรรจุพระอุรังคธาตุ และกล่าวถึงจำนวน
พระสงฆ์ ณ บริเวณนี้ และบันทึกของจีน ที่กล่าว
ถึงหลวงจีนสององค์ที่ไปพักที่เกาะสุมาตรา
แห่งประเทศอินโดนีเซีย อันแสดงถึงว่า
พระโสณะและพระอุตระ ท่านมายังเกาะนี้
แน่นอน ขอผู้อ่านช่วยพิจารณาเอกสารทั้งสาม
ที่กล่าวมาด้วยโยนิโสมนสิการเถิด**

ทวี ผลสมภพ